

יהי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

ישנו הגילוי ביום אחד עשר בכל חודש, ועאכו"כ
בחודש מנחם אב - שקשור עם הגאולה, ועם
הגילוי ד'תורה חדשה מאתי תצא" - שלימות
הגילוי ד"אחד עשר יום מחורב"

ראה ע' 10

עש"ק פ' ואתחננו, שבת נחמו, יו"ד מנ"א
הי' תהא שנת סגולות בכל
שנת הקהל

תבג

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח

לעילוי נשמת

בת דודי מרת מיניע עטא אסתר ע"ה אלפערין
בת - יבלחט"א הרה"ח הרה"ת ר' שלמה שניאור זלמן
וזוגתו מרת שולע שפרה שיחיו קייזען
נפטרה בדמי ימי, ביום הי' מנחם-אב ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

בחסות:

'קרן המיליון'

שע"י 'מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח'

ב"ה

3 דבר מלכות

משיח בעצמו ממתין לו / משיחת ש"פ ואתחנן ה'תשמ"ח

7 זמן הגאולה

"ואתחנן" של משה שבדורנו / פרשת השבוע באור הגאולה

12 המעשה הוא העיקר

הדגשה מיוחדת על ההוספה בלימוד התורה בעיני הגאולה / הוראות למעשה בפועל

13 ניצוצות של משיח

אין מה לשאול, יש לקיים! / קטעים קצרים בעיני גאולה ומשיח

14 כתי"ק - פרסום ראשון

המעלה שב"סמך מלך בבל" / צילום מהגהת הרבי על שיחת עשרה בטבת ה'תשמ"ה

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש לזכות החתן התמים אורי אהרן יואל והכלה בתי' רות שי זיסק לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
יה"ר שיבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה - זוהי תורת החסידות, כרצון ולגתת-רוח כ"ק אדמו"ר שליט"א משיח צדקנו וזיכות אחיו ואחיותיו וכל משפחת זיסק שי' לברכות עד בלי די

מערכת "יחי המלך"

במסגרת: "מטה משיח" שע"י "אגודת חסידי חב"ד" באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אד"ש מה"מ

יוצא-לאור על-ידי: תלמידי ה"קבוצה", "חיילי בית דוד", ישיבת תות"ל המרכזית, "בית משיח" 770

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טלפון: 778-6670 (718)

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 966 קרית-שמואל, מיקוד 26109 • טלפקס: 871-5770 (04)

דואר אלקטרוני: yeh_@netvision.net.il • אינטרנט: http://www.moshiach.net/blind

ככלל עברתו של יהודי - הפעולה על אומות העולם, היינו, לא רק שלא ימנעו בערו לכבוש את העולם כולו, עייז שזוהאו ממך, אלא עוד זאת, להכין אותם למעמד ומעב דלעתיד לבוא, כפסיד הרמכ"ם בסוף הלכות מלכים ומלחמותיהם¹¹ ונכמה מרפטי הרמכ"ם¹² נקראים ב' פרקים אחרונים להלכות אלו: "הלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח": "ויהקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר¹³ כי און הפקן אל עמים שפה כורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכס אחר".

וענין זה נפעל ע"י ההכנה רמעשינו ועבודתינו - כפסיד הרמכ"ם¹⁴: "ובן צוה משה רבינו מפי הנבירה לטוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", וכסודר כפי שהפירוש ר"לכוף" הוא (גם) כפי כדברים, כדרכי נועם ודרכי שלום, וראיי לדבר - שהרמכ"ם כתב לשון זה ("לכוף") בזמנו, כאשר לא ה' מצב ד"יד ישראל תקיפה", שהרי היו תחת שלטון של מצרים או ספרד וכיו"ב, וא"כ, כוראי שכלל כות(גם) כפי כדברים, כדרכי נועם ודרכי שלום.

וענין זה שייך במיוחד בנוגע לעשרה בטבת - שענינו "סמך מלך ככל אל ירושלים":

דוכר כפי¹⁴ שהלשון "סמך מלך ככל אל ירושלים" הוא (גם) מלשון "סמך נופלים", שהוכנו - עוד וסיוע, היינו, שכסודר הדברים יש כוה ענין טוב כר, כפי שנתבאר בארובה.

ויש להוסיף שכן הוא גם בענינו, בנוגע לפעולתם של ישראל על אוה"ע לקיים מצוות בני נח - שהרי כאשר ישנו מצב ד"סמך מלך ככל אל ירושלים" כפשוטו, היינו, שנמצא קרוב לירושלים, אוי נקל יותר לפעול עליו ככל הקשור לקיום מצוות בני נח, מכיון שאין צורך ללכת למקום רחוק ולבוא אליה. אלא הוא בא סמך לירושלים, ועייז נפעל הענין ד"סמך" מלשון עוד וסיוע - שהרי כבאור קרוב לירושלים מסייע לכני' לקיים את הצינוי שלהם, שנצטוו מפי הנבירה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח.

ויש לקשר גם ענין זה עם שיעור היומי כרמכ"ם: כשיעור היומי¹⁴ כתב הרמכ"ם, "אסור לגזול כל שהוא דין תורה, אפילו עבדים אסור לגזול", וכן הוא בש"ס אדה"ו: "אסור לגזול... כל שהוא דין תורה בין מישראל בין מנכרי בין גדול בין קטן".

כלומר: כבבב עם האיסור דגזילה בנוגע ליהודי - מהזרים ומדג"שים שאיסור זה הוא גם בנוגע לגוי, וזהו אלא שכנוגע ליכל שהוא", פחות משה פרוטה, יש חומרא יתירה בנוגע לגוי - שאינו מוחל אפילו על פחות משה פרוטה¹⁴² ("א"א", "א"א) אין אזהרה בין אצ"ר. ווא"ו.

המשך הפענוח:

כלומר: ביחד עם האיסור דגזילה בנוגע ליהודי - מזהירים ומדגישים שאיסור זה הוא (לא "גם", אלא) בין מישראל בין מנכרי.

ואולי י"ל שבנוגע ל"כל שהוא", פחות משה פרוטה, יש חומרא יתירה בנוגע לגוי - שאינו מוחל (אפילו) על פחות משה פרוטה.

לעילוי נשמת ר' רחמים ב"ר יואב ע"ה אנטיאן - נפטר ליל שמע"צ ושמת"ת ה'תשס"ב יה"ר שתיכף ומיד יקוים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

המעלה שב"סמך מלך בבל"

בבואנו מימי בין המצרים ובקשר עם ההתעוררות לאחרונה בענין ז' מצוות בני נח, הבאנו צילום (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א על קטע משיחת עשרה בטבת ה'תשמ"ה (נדפס ב'התוועדות' תשמ"ה ח"ב ע' 1013 ואילך)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

בכלל עבודתו של יהודי – הפעולה על אומות העולם, היינו, לא רק שלא ימנעו בעוד לכבוש את העולם כולו, עי"ז ש"זיראו ממך", אלא עוד זאת, להכין אותם למעמד ומצב דלעתיד לבוא, כפס"ד הרמב"ם בסוף הלכות מלכים ומלחמותיהם [ובכמה מדפוסי הרמב"ם נקראים ב' פרקים אחרונים דהלכות אלו: "הלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח"]:¹ "איתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".

וענין זה נפעל ע"י ההכנה דמעשינו ועבודתינו – כפס"ד הרמב"ם: "וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", וכמדובר כמ"פ שהפירוש ד"לכוף" הוא (גם) כפי' בדברים בדרכי נועם ודרכי שלום, וראי' לדבר – שהרמב"ם כתב לשון זה ("לכוף") בזמנו, כאשר לא הי' מצב ד"יד ישראל תקיפה", שהרי היו תחת שלטון של מצרים או ספרד וכיו"ב, וא"כ, בודאי שנכלל בזה (גם) כפי' בדברים בדרכי נועם ודרכי שלום.

וענין זה שייך במיוחד בנוגע לעשרה בטבת – שענינו "סמך מלך בבל אל ירושלים":

דובר כמ"פ שהלשון "סמך מלך בבל אל ירושלים" הוא (גם) מלשון "סומך נופלים", שתוכנו – עזר וסיוע, היינו, שבשורש הדברים יש בזה ענין טוב כו', כפי שנתבאר בארוכה.

ויש להוסיף שכן הוא גם בעניננו, בנוגע לפעולתם של ישראל על אוה"ע לקיים מצוות בני נח – שהרי כאשר ישנו מצב ד"סמך מלך בבל אל ירושלים", כפשוטו, היינו, שנמצא קרוב לירושלים, אזי נקל יותר לפעול עליו בכל הקשור לקיום מצוות בני נח, מכיון שאין צורך ללכת למקום רחוק **עד שיבואו** אליו, אלא הוא בא סמוך לירושלים. ועי"ז נפעל הענין ד"סמך" מלשון עזר וסיוע – שהרי בבואו קרוב לירושלים מסייע לבני' לקיים את הציווי שלהם **כולל הציווי** שנצטוו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח.

ויש לקשר גם ענין זה עם שיעור היומי ברמב"ם:

בשיעור היומי כותב הרמב"ם: "אסור לגזול כל שהוא דין תורה, אפילו עכו"ם" אסור לגזול, **ובשו"ע** אדה"ז: "אסור לגזול . . כל שהוא דין תורה בין מישראל בין מנכרי בין גדול בין קטן".

(* שינוי מיראת הצענזור. ובדפוס . . וראה לקמן משו"ע אדה"ז.

משיח בעצמו ממתין לו

על כאו"א לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה!?!... • ובפרט ע"י ההתבוננות שמשיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו' • כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, יודה לכאו"א על פעולתו להחיש ביאתו, לא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניניו • קטעים משיחות ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנ"א ה'תשמ"ח – מוגה

להכנס לארץ", באופן של גאולה נצחית שאין אחרי' גלות – צריכה להיות הדגשה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה⁷, כולל ובמיוחד – הצפי"8, הבקשה והתפלה על הגאולה (ע"ד ובדוגמת תפלת משה, **תקט"ו תפלות**, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית).

על כאו"א לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה!?!... •

ובפרט ע"י ההתבוננות שמשיח צדקנו עומד ומצפה בקוצר רוח לגאול את ישראל (כמובן מדברי הגמרא⁹ שאינו מתיר שני נגיעים

ר"פ מסעי. ובכ"מ.

(7) וכפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שעי"י "מצוה אחת" (במעשה, בדיבור או במחשבה) "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגו' לו ולהם תשועה והצלה".

(8) כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים רפ"א) "כל מי שאינו מאמין בו (במלך המשיח), או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו כו'". וי"ל שטעם החיוב (לא רק להאמין בו, אלא גם) **לחכות לביאתו** – אף שצפי' וגעגועים לדבר הנכסף מביאים לידי רגש של צער כו' – כדי שיתפלל יותר ויבקש על ביאתו, ועי"ז יחיש ביאתו בפועל ממש.

(9) סנהדרין צח, א.

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הכריז – בשעתו אז – "לא לתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹, והודיע, שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים"², ו"עמדו הכן כולכם"³ לקבלת פני משיח צדקנו. ועאכ"כ לאחרי שעברו כמה עשרות שנים מאז הכרזה זו.

ובמילא, דבר ברור הוא שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, ודור הראשון של הגאולה – דוגמת הדור שנכנס לארץ לאחרי חמשה עשר באב שבו "כלו מתי מדבר", ואז נעשו "כולם שלמים ועומדים להכנס לארץ . . מאותן שכתוב בהן (בפרשתנו⁴) חיים כולכם היום"⁵.

ולכן, בעמדנו בסמיכות ממש לחמשה עשר באב, שבו מודגש ביותר שנמצאים בסיום הגלות ד"מדבר העמים"⁶, ו"עומדים

(1) "הקריאה והקדושה" תש"א-ב.

(2) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(4) ד.ד.

(5) פרש"י ווקת כ, כב.

(6) יחזקאל כ, לה. וראה בחיי ר"פ מסעי. ועוד. לקו"ת

איך מה לשאול, יש לקיים!

כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר יצא בקריאה והכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", לא שאלתי אצלו מדוע יצא בקריאה זו בזמן זה דוקא, וגם עתה לא הייתי שואל אצלו שאלה זו (יש לי דברים חשובים יותר לשאול). - איך מה לשאול בזה, יש לקיים בפועל! (משיחת ש"פ 9 ואתחנן, שבת נחמו ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

כיצד יתכן?!

בפרט שבנ"י הם לא רק בניו של מקום ("בנים אתם לה' אלקיכם"), ויתירה מזו - בני **בכורי ישראל**, אלא עוד זאת (כפתגם הבעש"ט) - שהם חביבים לפני המקום כבן יחיד שנולד להוריו לעת זקנותם, אשר מובן עד כמה נוגע הדבר ללב הורים זקנים כאשר חסר משהו אצל בנם יחידם, ועאכו"כ כאשר המדובר בענין של גלות - "גלו מעל שולחן אביהם" (ובנמשל - "אותותינו לא ראינו", שאין רואים אלקות בגילוי), שאין לך חסרון גדול מזה!

כיצד יתכן, איפוא, שאבינו אב הרחמים לא ימנע חסרון וצער כזה אצל בנו יחידו שנולד לעת זקנותו?

(משיחת כ"ק מנחם-אב ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

כאו"א מישראל יכול להכנס לקדש הקדשים...

ומהעילוי דחמשה עשר באב - באים לעילוי דיום הכיפורים, כאמור, שענינם אחד, שכן, אע"פ שבדרך כלל צריך להמתין עד לעשירי בתשרי, הרי, מכיון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, אזי יצטרכו להכנס לקדש הקדשים (ענינו של יוהכ"פ) **תיכף ומיד** כדי להכניס את הארון [עם הלוחות, לוחות ראשונות ולוחות אחרונות, וכן הספר תורה - מחוץ לארון או בתוך הארון] מהמקום שנגזר בו למקומו בקדש הקדשים; ולצורך זה - יכול להכנס לקדש הקדשים **כאו"א מישראל** במכ"ש וק"ו מהכניסה לקדש הקדשים בשביל "בדק הבית", שכאשר אין אפשרות אחרת - נכנסים אפילו במצב דהיפך הטהרה, ולא רק "בתיבות", אלא אפילו "דרך פתחים" (דרך ביאה), ואם לצורך "בדק הבית" כן הוא - לצורך הכנסת הארון לקדש הקדשים ע"ג אבן השתי' (שממנה הושתת כל העולם), על אחת כמה וכמה!

(משיחת חמשה עשר באב ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת ינון ע"ה בן - יבלחט"א - אברהם אלעל - נפטר בי"ט ניסן ה'תשס"א יחד' שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

(נוסף על בני ביתו כו'), ובכל מקום שידו מגעת, שיאירו ב"נר מצוה ותורה אור"¹⁸, אשר, ע"ז מבטלים את חשכת הגלות ומביאים את אור הגאולה¹⁹.

ופרטי הדברים דעבודת השליחות - הלא הם כתובים ברביבו אגרות-קודש שלו, בשיחותיו ובמאמריו כו', וצריך להיות - ש"קריינא דאיגרתא איהו להוי פרונוקא"²⁰, למלא את השליחות מתוך מסירה ונתינה (דוגמת המס' דפינחס), ע"י הפצת התורה, כולל ובמיוחד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת החסידות, בח' היחידה שבתורה²¹, שע"ז מגלים בח' היחידה שבכאו"א מישראל (האנשים הנשים והטף²²), ניצוץ משיח²³, ועד להתגלות בח' היחידה הכללית - משיח

(18) שם ו, כג.

(19) להעיר מלקו"ת ריש פרשתנו: כי להיות עוה"ז הוא העולם השפל והחושך עב כפול ומכופל וצריך להרבות בנרות. נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארץ שם הוי' בבחי' גילוי להאיר את העוה"ז ולהאפכא חשוכא לנהורא. וכמה ריבוא נשמות שהם כמה ריבוא נרות, שלפי ריבוי החושך ועביו הכפול ומכופל כן צ"ל ריבוי הנרות בנשמות כו'.

(20) סנהדרין פב, סע"א. פרש"י בלק כה, ז. וראה שיחת ש"פ פינחס סי"ד. ועוד.

(21) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה ואילך. ושי"נ.

(22) ובהדגשה יתירה בשנה זו - שנת הקהל - "הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו ולמען ילמדו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (וילך לא, יב), "כאלו עתה נצטווה בה ומפי הגבורה שומעה" (רמב"ם סוף הל' חגיגה) - "כיום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב באמור ה' אלי **הקהל לי את העם** ואשמיעם את דברי גו'" (פרשתנו ד, יו"ד).

(23) כמרומו בכתוב (בלק כד, יז) "דרך כוכב מיעקב" - דקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א), וגם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש ספ"ג), והתיווך בזה - שבכאו"א מישראל יש ניצוץ משיח (מאור עינים ס"פ פינחס. לקו"ש ח"ב ע' 599. ועוד).

ביחד שלא יתעכב כדי קשירת שני נגעים, כמוזכר לעיל¹⁰) - לאחר ש"כאו"א ישלים את התלוי בו להחיש את ביאת המשיח, ומכיון שמשיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו', שלכן, כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, **יודה לכאו"א** על פעולתו להחיש ביאתו, לא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניניו, הן ענינים רוחניים, החל מלימוד התורה, "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹, והן ענינים גשמיים, ש"הטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר"¹².

ג. וענין נוסף המודגש ביותר בדורנו זה - עבודת השליחות לפעול על הזולת¹³:

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - "הנשיא הוא הכל"¹⁴, "לב כל קהל ישראל"¹⁵ - הטיל על כאו"א מאנשי הדור שליחות קדושה להיות "נר האיר"¹⁶, להאיר אחרים, "נר ה' נשמת אדם"¹⁷, דכל אלו הנמצאים בסביבתו

(10) קונטרס משיחות ש"פ דברים ס"ט.

(11) ישעי' נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(12) רמב"ם סיום וחותם הל' מלכים (וספרו בכלל).

(13) נוסף על המוכרח מצד החיוב ד"ואהבת לרעך כמוך", כלל גדול בתורה" (תו"כ ופרש"י קדושים יט, יח), ובפרט בשנת הקהל, ובסמיכות לחמשה עשר באב, תיקון החורבן והגלות ע"י ביטול **סיבת** הגלות (שהיא ההיפך דאהבת חיים - ראה יומא ט, ב), ואדרבה - הוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל¹⁴.

(14) פרש"י חוקת כא, כא.

(15) רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו.

(16) ראה לקו"ש ח"ב ע' 484 ואילך. ושי"נ. וראה גם סה"ש תש"א ע' 136 שחסיד הוא דוגמת האיש שמדליק פנסי הרחוב כו'.

(17) משלי כ, כז.

(* להעיר, שגם בסעמי הרי"ם דחמשה עשר באב מודגש הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל (ראה שיחת ט"ו באב תשמ"ו ס"א ובהערה 103).

הדגשה מיוחדת על ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה

כיון שנמצאים על סף הגאולה האמיתית והשלימה שבה יהיו כל הענינים באופן של בלי גבול – צריכה להיות ה"טעימה" (בערב שבת, ש"טוב לטעום מכל תבשיל ותבשיל¹) מהבלי גבול והגאולה, ע"י ההוספה בעניני התומ"צ באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

ובפרטיות יותר – הוספה בלימוד התורה ("מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה"), הן נגלה דתורה והן פנימיות התורה, כולל לימוד עין יעקב, אגדה שבתורה, ש"דוב סודות התורה גנוזין בה"², ועוד ועיקר, לימוד פנימיות התורה, כדברי האריז"ל (שיום ההילולא שלו בחמשה במנ"א) ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"³, ובמיוחד לאחר שנתבארה בתורת החסידות באופן ששייך להבנה והשגה דכאו"א מישראל.

והדגשה מיוחדת על ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה – הן בנגלה דתורה, ובפרט בספרו של הרמב"ם⁴ שכולל גם ההלכות ששייכות לזמן הגאולה, כמו הלכות בית הבחירה (שלמדום זה-עתה בימי בין המצרים), וכן הלכות מלכים ומלחמותיהם ומלך המשיח⁵, והן בפנימיות התורה, שנוסף לכך שכללות הלימוד דפנימיות התורה מקרב את הגאולה, "בהאי חיבורא דילך (תורתו של רשב"י) . . . יפקון בי' מן גלותא ברחמי"⁶, יש עילוי מיוחד בלימוד החלקים דפנימיות התורה שמבארים עניני הגאולה.

ומה טוב – שלימוד זה יהי' באופן ד"עשרה (ציבור) שיושבים (בהתיישבות וקביעות) ועוסקים (באופן של "עסק") בתורה⁷, כהוראה ד"דבר משנה" שלומדים בפרקי אבות דשבת זה – פרק שלישי, שגם רומז לגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, שעל ידם נעשית הנחמה בכפלים על בית ראשון ובית שני.

(משיחת ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנחם-אב ה'תנש"א - מוגה)

- 1) שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס רנ.
- 2) תניא אגה"ק סכ"ג.
- 3) שם סכ"ו (קמב, ב).
- 4) נוסף על לימוד השיעורים היומיים (וראה גם הערה הבאה . . .).
- 5) בסיום וחותר ספר שופטים (ספר הי"ד, שהוא
- 6) זח"ג קכד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק שם.
- 7) אבות פ"ג מ"ו.

צדקנו²⁴.

ולכן, על כאו"א למלא השליחות שהוטלה עליו ע"י נשיא הדור, ולידע, שמכיון שהנשיא הוא "לב כל קהל ישראל", בדוגמת הלב שממנו מתפשט הדם לכל האברים ואח"כ חוזר הדם אל הלב²⁵, הרי, נוסף על מינוי השליחות, בוחן נשיא הדור אם נתקיימה פעולת השליחות²⁶, בעת שחוזר הדם דכל האברים (כל אנשי הדור) למקורו ב"לב כל קהל ישראל", ומוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהמשכת הברכות כו' בכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות גם יחד, לכל אלו שממלאים פעולת השליחות.

ג. [. . .] א"ע שכבר פעלו גדולות ונפלאות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה – הרי, כיון שמשיח צדקנו עדיין לא בא, הרי זו ההוכחה ביותר שנשאר עדיין מה להשלים ולהוסיף בזה, ולכן, יש למצוא ובהשתדלות דרכים להגביר ולהרחיב את הפעולה דהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה.

ומהעצות לזה – לא להסתפק בהחלטה טובה שמחליט בפ"ע ביחידות, אלא, לקבל החלטות טובות ביחד עם עוד כו"כ מישראל, כידוע מ"ש כ"ק אדנ"ע בקונטרס החלצו²⁷ (ונדפס ונתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ד נשיא דורנו) ש"ההסכם אשר עושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפ"ע כו", ועוד ועיקר – שע"ז יוכלו לבחון

- 24) סה"מ תרצ"ט ע' 207 – בשם הרמ"ז (זח"ג רס, ב – מק"מ קצ, ב). ועוד.
- 25) ראה אגה"ק סל"א.
- 26) להעיר, ש"שליח לא מקרי אלא המשתלח מזה לזה שראוי לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך" (פרש"י גיטין כד, א).
- 27) סה"מ תרנ"ט ע' סא.

איש לרעהו ולדווח זה לזה ע"ד קיומן של ההחלטות הטובות בפועל ממש, אשר, עצם הידיעה אשר מזמן לזמן יצטרך לתת דין וחשבון לבשר-ודם מה הם ההחלטות הטובות שקיבל על עצמו, ומה עשה בפועל ממש – תפעל זירוז בכל עניני העבודה, כנראה במוחש, וכמאמר ריב"ז לתלמידיו "יה"ר שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם"²⁸, ואם לתלמידי ריב"ז נאמר כן – אנו מה נעני' אבתרי'.

ואם ישנם כאלו שיטענו שעבודתם היא באופן ד"הצנע לכת עם אלקיך"²⁹, ובמילא, עבודתו ופעולתו היא בגדר "סוד" . . . ואין לו למסור דין וחשבון לבשר ודם, כי אם, "לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה"³⁰ – הרי, גם אם האמת ה' כדבריהם שמסתירים מעשיהם הטובים בגלל העילוי ד"הצנע לכת גו", יש מקום לשקו"ט אם זוהי דרך עבודה המתאימה לדורנו זה שבו צריך להשתדל לפרסם עושי מצוה³¹ כדי שמהם יראו וכן יעשו כו', ועאכו"כ שיש מקום "לחשוש" שזוהי עצת היצר כדי שלא יעסוק בעבודתו כדבעי].

וזהו א' הטעמים לבקשה והצעה (בימים שלפנ"ז³² וגם בימים האחרונים בקשר לכינוס השלוחים) שיכתבו ג' פעולות טובות שעשו במשך השנה החולפת – כדי לעורר ולזרז עשיית החשבון צדק בנפשו מהפעולות במילוי השליחות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה כדי לקרב את הגאולה,

- 28) ברכות כח, ב. הובא בתניא פמ"א (ז, סע"א).
- 29) מיכה ו, ח.
- 30) כלשון המשנה בריש פרק שלישי דאבות שלומדים בשבת זו.
- 31) ראה שו"ת הרשב"א ח"א סתקפ"א. הובא במג"א או"ח סקנ"ד סקכ"ג. רמ"א יו"ד סרמ"ט ס"ג.
- 32) שיחת י"ב תמוז.

כשיצטרך לכתוב³³ (ולא רק לעצמו, אלא למסור לבשר ודם) **אלו הם הפעולות הטובות שעשיתי**, ואז יראה ויוכח בעצמו (ללא צורך לשאול אצל ה"רב" שלו – "עשה לך רב"³⁴) האם יש לו עוד מה להוסיף!...

ולכן, כדאי ונכון ביותר להוסיף ולהרבות בכינוסים כאלו – הן בנוגע להשלוחים והן בנוגע לכאור"א מישראל בעניני השליחות שלו, כאור"א לפי ענינו – לא רק פעם אחת או פעמיים בשנה, אלא בזמנים תכופים יותר, להתאסף כו"כ ביחד כדי לעודד ולזרז איש את רעהו בכל עניני העבודה ע"י ההתדברות והדיווח מהנעשה בפועל ממש, וגם במשך הזמן שבין כינוס לכינוס – באמצעות חילופי מכתבים או הטלפון, וכיו"ב, שע"ז יתוסף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה.

ד. ויה"ד שקבלת **ההחלטה הטובה** ע"י ההוספה ("דמוסיף יוסיף") בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, עוד לפני הקיום בפועל – תביא **תיכף ומיד** את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בעיצומו של יום השבת, שבת נחמו, ההתחלה ד"שבע דנחמתא", באופן ד"נחמה בכפליים".

ואז תקויים בקשת משה רבינו "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן החר הטוב הזה (זו ירושלים) והלבנון (זה בית המקדש)"³⁵ – שמה רבינו "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³⁶, מכניס את כל בני' לארץ

באופן של גאולה נצחית שאין אחר' גלות.

ואין ענין יוצא מידי פשוטו – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"³⁷, "קהל גדול"³⁸,

כולל גם כל בני' מכל הדורות שלפנ"ז – "הקיצו ורננו שוכני עפר"³⁹, ביחד עם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכן אאמו"ר, שיום ההילולא שלו (עשרים באב, שחל ביום הרביעי שבו נתלו המאורות) מתברך משבת זו, אשר, מסר נפשו על הפצת התורה והמעיינות במדינה ההיא, ולאחרי יציאת כ"ק מו"ח אדמו"ר ממדינה ההיא נשאר הוא נכדם היחידי של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי והצ"צ המנהיג במדינה ההיא, ולכן פנו אליו גם בעניני הדרכה וכו' וכו', ובגלל פעולותיו בהפצת התורה והמעיינות נאסר והוגלה ונסתלק במקום גלותו כו',

וכולם יחדיו – "ישבו הנה"³⁸, לארצנו הקדושה, שתה"ל באופן של הרחבה, "ירחיב ה' אלקיך את גבולך"⁴⁰, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש השלישי.

ואז יהי' גם לימוד התורה בתכלית השלימות (כבקשת משה) – "תורה חדשה מאיתי תצא", באופן של ראי'⁴¹, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", עדי קיום היעוד "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו", במהרה בימינו ממש, ו"לא עיכבן המקום כהרף עין"⁴².

71 (מט, יו"ד). תו"א ר"פ משפטים. ובכ"מ.

37) בא יו"ד, ט.

38) ירמי' לא, ז.

39) ישע"י כו, יט.

40) שופטים יט, ח.

41) ראה לקר"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פ"ס. סד"ה וידבר אלקים (השני) תרצ"ט. ועוד.

42) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

וכיון שכן, הרי, כשישראל **מכריזים בכל התוקף** שאינם רוצים הגלות, "דאלאי גלות", מוכרח הקב"ה (כביכול) להוציאם מהגלות – הן מצד הענין ד"עבדי הם", דכיון ש"קנה אדון לעצמו", צריך למלא רצונו של האדון ("עבדי הם") שרוצה לצאת מהגלות; והן מצד הבעלות דישאל על ("כל אשר ל)רעך", זה הקב"ה, ובלשון חז"ל⁹ "צדיק (ז'עמך כולם צדיקים"¹⁰) וזר והקב"ה מקיים".

ובפרט לאחר שהתורה מעידה ש"כלו כל הקיצין"¹¹, וגם בנוגע לענין התשובה ("ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"¹¹) מעידה התורה שכבר עשו תשובה ריבוי פעמים, ולא רק ביוהכ"פ, "זמן תשובה לכל כו' קץ מחילה וסליחה"¹², אלא גם בכל יום ויום, וג"פ ביום (בכל ג' התפלות דערבית שחרית ומנחה), שמבקשים בתפלת העמידה¹³ "סלח לנו", ומברכים "ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", ו"הבטיחה תורה" שע"י התשובה "מיד הן נגאלין"¹⁴, "מיד" דייקא, "כמו שאנו מברכים (תיכף ומיד לאחר הברכה "חנון המרבה לסלוח") ברוך אתה ה' **גואל ישראל**"¹⁵, וכיון שזוהי **ברכה**, ה"ז דבר ברור שנעשה כן בפועל, "בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם"¹⁵.

וכל זה – בהוספה לענין הגאולה שבכללות הפרשה, כמודגש בשמה של הפ' – "ואתחנן":

התוכן ד"ואתחנן" הוא – תפלתו של משה רבינו להכנס לארץ ישראל.

וע"פ הידוע¹⁶ ש"כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה", ופועלת פעולתה על כל אחד ואחת מישראל, עד לענינים של מעשה בפועל – מובן, שתפלתו של משה להכנס לארץ ("ואתחנן") היא גם תפלת כאור"א מישראל (מצד בחי' משה שבקרבם) להכנס לארץ בגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד והוא העיקר – שכל האמור לעיל בנוגע להגאולה צ"ל במעשה בפועל, כפס"ד התורה ש"המעשה הוא העיקר"¹⁷.

(משיחת ח' מנחם-אב ה'תשמ"ט - בלתי מוגה)

9) ראה תענית כג, א. זח"ב טו, א. שבת נט, ב. ועוד.	באמת וכו'.
10) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.	14) רמב"ם שם פ"ז ה"ה.
11) סנהדרין צז, ב.	15) אגה"ת פ"א.
12) רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.	16) תניא רפמ"ב.
13) שבה מדייקים ביותר בכל תיבה ותיבה לאמרה	17) אבות פ"א מ"ז.

מדור "זמן הגאולה" מוקדש לעילוי נשמת האשה מרת רוזה בת ר' יצחק מאיר ע"ה מיידנציץ נלב"ע ביום ו', ערב שבת קודש פ' ויגש – אחר הצות היום – ה'תשס"ב
יה"ר שיקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והיא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממ"ש

"ואתחנן" של משה שבדורנו

"אחד עשר יום מחורב" (פרשתנו א, ב)

א. ע"פ הכלל שהתורה היא נצחית¹ ותורה מלשון הוראה², כל הענינים בתורה הם נצחיים לעולם ועד, ונותנים הוראות נצחיות לבני כל זמן ובכל מקום – מתעוררת השאלה: מהי ההוראה נצחית מ"ואתחנן אל ה'", תפלת משה להקב"ה להכנס לארץ, תפלה ובקשה שלא נתקיימה אז, ובמילא ה"ז לכאורה בגדר ד"מאי דהוה הוה"³?

והביאור בזה: מובן ופשוט שתפלתו של משה קיימת כל הזמן בתוקף ובודאי אף תקויים, במכ"ש מתפלתו של כל צדיק [ובמכ"ש מזה ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים⁴], עאכו"כ תפלתו של משה רבינו (שאפילו מעשה ידיו הם נצחיים⁵, עאכו"כ תפלתו לה), ובפרט שמה התפלל על זה תקט"ו (כמנין "ואתחנן") תפלות⁶.

אילו זכו היתה תפלת משה מתקיימת בשעתו, והוא ה' מכניס את בני לארץ ישראל, ובונה את בית המקדש, ואזי ה' זה בית נצחי, בגאולה הנצחית – הגאולה שלימה, כמבואר בספרים⁷.

מפני סיבות שונות הרי תפלת משה בשעתה לא נתקיימה בפועל בעוה"ז הגשמי (בגלל הגזירה שהיתה אז שמשה צריך להישאר עם בני דורו במדבר, כדלקמן), אבל להיותה תפלה של משה (ועוד תקט"ו תפלות) בודאי תקיים, אלא אח"כ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון⁸, והוא מכניס את כל בני לארץ ישראל, בגאולה שאין אחרי גלות⁹, ובבנין ביהמ"ק השלישי, בית נצחי¹⁰.

ומכל האמור יוצא, שתפלתו של משה קיימת לעולם ופועלת את פעולתה, רק לא בזמן ההוא, אלא לאחרי זמן – כשתבוא הגאולה נצחית, ומשה – גואל ראשון הוא גואל אחרון – מכניס את כל בני לארץ ישראל.

ב. עפ"ז תובן גם מהי ההוראה הנצחית מהנ"ל בכל הדורות:

משה התחיל תפלתו באמר¹¹ "אתה החילות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל¹²", זאת אומרת ש"אע"פ שנגזרה גזירה [שמשה לא יכנס לארץ ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי בך אלא לפתוח פתח שבי ה' תלוי

1) תניא רפי"ז, ובכ"מ.
 2) ראה רד"ק לתהלים יט, ה. ועוד.
 3) לשון חז"ל – פסחים קה, א. ובכ"מ.
 4) תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.
 5) סוטה ט, סע"א.
 6) דב"ר פ"א, ג.
 7) מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך, אוה"ח ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי
 8) ראה רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.
 9) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.
 10) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.
 11) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.
 12) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.

וכאמור – תיכף ומיד ממש, ברגע זה ממש בשבת תשעה באב ה'תנש"א, כך שעשירי במנחם-אב – עשירי ה' קודש – נעשה קודש, נהפך ליום טוב ולששון ולשמחה,

ועאכו"כ אחד עשר במנחם-אב, שקשור עם "אחד עשר יום מחורב" (שבפרשתנו³⁷), בח' אחד עשר דמתן תורה בהר סיני (חורב), הגילוי דבחי' כתר (עד פנימיות הכתר)³⁸, כפי שתורה היא בשורשה למעלה מעלה, למעלה מהעשר ספירות, וביחד עם זה נמשך מזה בכל העשר ספירות (כך שישנו כבר "מהלך" מ"אחד עשר יום"), ובעבודת האדם – הענין דברכת התורה ("אשר נתן לנו את תורתו", תורתו של הקב"ה, "חמדה גנוזה"³⁹, עד כפי שאורייתא וקוב"ה כולא חד⁴⁰), שבא ונמשך אח"כ בפרטי עניני תורה שיהודי לומד (עם עשר כחות נפשו). ועד"ז ישנו הגילוי ביום אחד עשר בכל חודש⁴¹, ועאכו"כ בחודש מנחם אב – שקשור עם הגאולה (כנ"ל), ועם הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא"⁴² – שלמות הגילוי ד"אחד עשר יום מחורב", בח' אחד עשר שבתורה חדשה "מאתי", עצמותו ית', ובאופן של "תצא", המשכה בכל הדרגות שלמטה מזה.

(משיחות ש"פ דברים, חזון (ת"ב נדחה), יו"ד וי"א אב, ה'תנש"א – מונה, תרגום מאידית)

37) א, ב.
 38) ראה יהל אור ע' מח. אוה"ת פרשתנו ע' יט. סה"מ
 א. ח"ב ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב). תכ"ד (סד, א). ועוד.
 39) עטר"ת ע' תקפז. ועוד.
 40) ראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 389 ואילך.
 41) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.
 42) שבת פח, ב.

"ואתחנן" של כאו"א מישראל

בהתחלת וסיום עשרת הדברות מודגשת בעלותם של ישראל, כביכול, על הקב"ה:

בהתחלת עשה"ד, "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"¹ – שע"ז נעשו ישראל עבדי של הקב"ה (כדאי היא הוצאה שתהיו משועבדים לי"²) כמ"ש³ כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ובנוגע לעבד עבדי פוסקת התורה ש"הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו"⁴.

ובסיום עשה"ד, "וכל אשר לרעך" – הרי ע"פ מ"ש רש"י במסכת שבת⁵ בענין "ואהבת לרעך כמוך", ש"רעך" קאי (גם) על הקב"ה, כמ"ש⁶ "רעך ורע אביך אל תעזוב", "זה הקב"ה"⁷, יש לומר, שגם "וכל אשר" לרעך" שבסיום עשה"ד קאי על הקב"ה⁸, ונמצא, שכאו"א מישראל נעשה בעה"ב על "כל אשר לרעך", דקאי (גם) על הקב"ה.

1) פרשתנו ה, ו.
 2) פרש"י יתרו כ, ב.
 3) בהר כה, נה.
 4) קידושין כ, א. רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.
 5) משלי כז, יו"ד.
 6) שמור"ר רפכ"ז.
 7) ובזה מודגש הקשר והשייכות דסיום עשה"ד ("לרעך") עם התחלתו – "אנכי ה' אלקיך", כיון שגם "לרעך" קאי על הקב"ה.
 8) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.

י"א במנחם-אב קשור עם "אחד עשר יום מחורב"

ג. ענין זה מתחזק יותר בעמדתו עכשיו בבית משולש, ביהכנ"ס, ביהמ"ד ובית מעשים טובים וגמילות חסדים, ובמיוחד – מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משה שבדורנו – שזה מעין והכנה לבית המקדש השלישי, שאף הוא בית משולש²³: ביתי בית תפלה²⁴, בית תורה (מקום סנהדרין ליד לשכת הגזית²⁵), ובית גמילות חסדים (שנמשך ע"י) הקרבת הקרבנות²⁶.

ובבית המשולש גופא נמצאים כעת בהתוועדות יחדיו עם כמה עשיריות מירושלם, "ברוב עם הדרת מלך"²⁷, אשר נוסף לזה שכל יהודי הוא בעה"ב על כל המציאות, ועאכ"כ על מציאותו הפרטית ועבודתו הפרטית ד"אדם כי יקריב – מכם קרבן לה"²⁸, "מכם" דוקא²⁹, ועל ידי זה ה"ה מקריב גם את כל עניני העולם (דצח"ם)³⁰ שכלולים בו³¹ (ובקרבן³²) – ה"ה ביתר שאת וביתר עוז כאשר מתבטא הדבר באמצעות כו"כ עשיריות מירושלם, שנמצאים באחדות, אשר האהבה ואחדות בין בני"מ מבטלת סיבת הגלות³³, ובמילא – מתבטל המסובב (גלות), ותיכף ומיד ממש באה הגאולה.

ובפרט שנוסף לכך ה"ה זמן זכאי – שבת תשעה באב בזמן תפלת מנחה, כשנעשית התגברות חדשה ד(לידת ו)מזל משיח צדקנו, ונוסף לזה – בשנת ה'תשנ"א, ר"ת ה' תהי' שנת נפלאות אראנו, עד להנפלאות של הגאולה האמיתית והשלימה (שעליהם נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³⁴).

ומכל האמור מובן – שזמן זה ומקום זה ה"ה זמן ומקום הכי מסוגלים לביאת משיח צדקנו.

ובפשטות – שיהודי מאמין באמונה שלימה, שמשח צדקנו, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כו"³⁵, ובתור "משיח ודאי" (עי"ז ש"עשה והצליח ובהנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל"³⁶) – נכנס כעת ממש לבית הכנסת, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, הוא מוליך את כולם בתוך כלל ישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי,

להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו¹², "אתה אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך"¹².

שכן, היות שמדובר אודות הכניסה לארץ ישראל והבאת הגאולה שלימה לכל בני" – הנה הגם שידע על הגזירה, המשיך משה לעשות כל התלוי בו להתפלל, ועוה"פ ועוה"פ, עד – להתפלל **תקט"ו** תפלות [או תפלה שחודרת דרך כל הט"ו פעמים ת"ק דרוגות דסדר השתלשלות, בין רקיע לרקיע מהשבעה רקיעים ובין רקיע לארץ¹³] – שמא זה יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו ויתן לו להכניס יהודים לארץ ישראל.

יתירה מזה: אפילו לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"¹⁴ – הרי ספק גדול אם משה קיבל זאת כביכול, שכן, הכלל הוא ש"כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא"¹⁵, הנה אפילו כשהבעה"ב האמיתי (הקב"ה) מצוה על משה "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – מסתבר לומר, שמשם מסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל להיכנס לארץ ישראל [וביחד עם זה כפשוט, שזה לא יזיק ח"ו ליהודי אחר, יהושע בן נון, שהועידו הקב"ה עוד לפני-כן להכניס את בני" לארץ ישראל];

ואפילו אילו הי' בידי משה לפעול ע"י תפלתו להיכנס לארץ ישראל (ובודאי יכל לפעול זאת, במכ"ש מתפלת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כפי שהדין הוא, ש"תלמיד שגלה כו' מגלין רבו עמו"¹⁶), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת כאשר ביחד איתו נגאלים כל תלמידיו¹⁷ (במכ"ש מהקצה ההפכי, ש"הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו"¹⁶). ובמילא מובן, שתפלת משה להיכנס לארץ ישראל כללה בתוכה, שגם בני" שבדורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ ישראל בגאולה השלימה.

ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות – בנוגע לאתפשטותא דמשה בכל דור ודור¹⁸, עד משה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועד"ז בנוגע לבחי' משה שישנו בכל יהודי¹⁹ – שמבלי הבט על התפלות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה "עד מתי"²⁰...

והדבר בטוח שהתפלה ובקשה מתקיימים, ותיכף ומיד ממש – ובאופן ד"מתנת חנם" ("ואתחנן", "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם"²¹), שלא בערך להעבודה – באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון", וכל בני" הולכים לארץ ישראל, בגאולה הנצחית, ויורד למטה בית המקדש השלישי שעומד מוכן ובנוי למעלה²².

23) נוסף על זה שביהמ"ק השלישי כולל בתוכו גם בית ראשון ובית שני, "אלה פקודי המשכן משכן", ה'ב' מקדשות שנתמשכנו בשני חורבנין (פרש"י ר"פ פקודי) ויחזור לע"ל (כפשטות ענין המשכון).
24) ישע"י נו, ז.
25) ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. מכילתא ס"פ יתרו. פרש"י ר"פ משפטים. מדות פ"ה מ"ד. סנהדרין פו, ב (במשנה). רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"ב.
26) ראה בארוכה מכתב בין עשירי בשבט וט"ו בשבט תשמ"ז (התוועדות תשמ"ז ח"ב ע' 414 ואילך). שיחת ש"פ תרומה תשמ"ז. וש"נ.
27) משלי יד, כח.
28) ויקרא א, ב.
29) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. "היום יום" כ' אדר שני.
30) ראה תניא פ"ד (מג, ב).
31) ראה תניא פ"ח.
32) ראה טעמי המצוות (להאריז"ל) ר"פ ויקרא. ובכ"מ.
33) יומא ט, ב.
34) מיכה ז, טו.
35) רמב"ם הל' מלכים פ"ד ה"ד.
36) רמב"ם שם.

13) אוה"ת ואתחנן ס"ע קיג, ע"פ תוד"ה ורגלי – חגיגה יג, א.
14) ואתחנן ג, כו.
15) פסחים פו, ב. ועוד.
16) רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ז ה"א.
17) וראה דב"ר פ"ב, ט.
18) זח"ג רעג, א.
19) תניא רפמ"ב.
20) ראה לקו"ש ח"ל ע' 182 ואילך. וש"נ.
21) פרש"י ר"פ ואתחנן.
22) ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א.